

Jaarverslag 2018
Onderzoeksprogramma 2019

Rekenkamercommissie Hengelo

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2018 en het onderzoeksprogramma 2019 van de rekenkamercommissie van de gemeente Hengelo.

2018 was voor de Rekenkamercommissie een bijzonder jaar. Bijzonder in verschillende opzichten, zowel in personele zin als in de uitgevoerde en aan de raad aangeboden onderzoeken. Door de gemeenteraadsverkiezingen in maart moesten we afscheid nemen van de zittende interne leden van de rekenkamercommissie en konden we een maand later de nieuwe interne leden begroeten en wegwijs maken in de werkwijze van de rekenkamercommissie. Een van de externe leden werd voor een nieuwe periode benoemd in de commissie en een ander extern lid woonde enkele maanden de vergaderingen van de commissie digitaal bij vanuit Australië, waar hij een onderzoeksopdracht uitvoerde voor de universiteit. Tot slot mocht ik in dit jaar als nieuwe voorzitter de kar trekken.

Op onderzoeksgebied was 2018 een productief jaar. De rekenkamercommissie rondde het onderzoek naar Twente Milieu af (in samenwerking met de andere Twentse rekenkamercommissies uitgevoerd), werd de tweede quick scan naar jaarrekening en begroting van de verbonden partijen aangeboden, werd het onderzoek naar het duurzaamheidsbeleid van de gemeente afgerond en in de politieke markt gepresenteerd en eveneens konden de bevindingen van het in samenwerking met de Algemene `rekenkamer uitgevoerde onderzoek naar de inrichting van het sociaal domein worden verstuurd aan de raad en het college. Dit onderzoek werd begin 2019 gepresenteerd in de politieke markt. Het verheugt de rekenkamercommissie dan ook dat zij met al deze activiteiten (voor het tweede achtereenvolgende jaar) binnen het door u beschikbare budget is gebleven.

Ook 2019 wordt als u naar het onderzoeksprogramma kijkt een jaar waarin de rekenkamercommissie diverse keren van zich laat horen. Het onderzoek naar het gemeentelijke vastgoedbedrijf en het beleid wordt in de eerste helft van het jaar afgerond, er komt opnieuw een QuickScan verbonden partijen en gezamenlijk met de andere Twentse rekenkamercommissies wordt een rapport uitgebracht over de sturing op de Veiligheid Regio Twente. Ook wordt een onderzoek voorzien naar de inrichting van de bezwarenprocedure in Hengelo.

Naast deze onderzoeken zal de commissie zich buigen over het onderzoeksprogramma voor 2020. Een longlist van mogelijke onderwerpen is opgesteld, deze willen we graag bespreken met de fractievoorzitters ter aanvulling of met het oog op specifieke wensen uit hun raadstaken.

Louis Rings
Voorzitter rekenkamercommissie

P.S.: Het verblijf van een van onze externe leden in Australië is de Universiteit aldaar zo goed bevallen dat hij daar een aanstelling voor de komende jaren heeft gekregen. Voor de Rekenkamercommissie betekent dat helaas dat wij in 2019 naar een nieuw extern lid van de rekenkamercommissie moeten zoeken.

Samenstelling Commissie

Interne leden (benoemd door de raad)

> Mevrouw E.M. (Liesbeth) Kok (VVD)	Tot 21 maart 2018
> De heer J. (Jan) Vis (CDA)	Tot 21 maart 2018
> De heer M. (Maarten) van Rossum (D66)	Tot 21 maart 2018
> Mevrouw J.M.M. (Jacqueline) Freriksen (BurgerBelangen)	Vanaf 3 juli 2018
> De heer F. (Frank) Peters (ProHengelo)	Vanaf 3 juli 2018
> De heer S.M. (Sander) Janssen (VVD)	Vanaf 3 juli 2018

Externe leden

> De heer L. (Louis) Rings, voorzitter	Vanaf 22 februari 2018
> Mevrouw H.M. (Diet) Schartman	Herbenoemd 2 oktober 2018
> De heer K. (Koen) Degeling	

Onderzoek

- > Mevrouw M.J. (Mirjan) Oude Vrielink, onderzoekster

Ambtelijke ondersteuning

- > De heer C.H. (Coen) Hartendorp, secretaris

Contactgegevens

- ✉ Postbus 18, 7550 AA Hengelo
- ☎ 074-245 9519
- @ c.hartendorp@hengelo.nl
- **www.hengelo.nl/rekenkamer**

Werkwijze en communicatie

De rekenkamercommissie Hengelo (hierna: commissie) is een door de gemeenteraad ingestelde commissie, belast met de uitoefening van de rekenkamerfunctie als bedoeld in artikel 81o van de Gemeentewet. De commissie voert onderzoek uit naar de (maatschappelijke) effecten van het gemeentelijk beleid, het gemeentelijk beheer en de gemeentelijke organisatie.

Door onderzoek te doen wil deze commissie duidelijkheid verschaffen over de doeltreffendheid, doelmatigheid en de rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Doeltreffend om na te gaan of de doelen zijn bereikt en het gewenste effect hebben gehad. Doelmatig om te zien of de financiële middelen efficiënt zijn besteed en rechtmatig omdat het in overeenstemming moet zijn met bepaalde regels en besluiten.

De commissie is zelfstandig in de keuze van onderzoeksonderwerpen. De uitvoering van onderzoek kan op verschillende wijzen plaatsvinden: door de bij de rekenkamercommissie werkzame onderzoeker, door leden van de rekenkamercommissie zelf of als onderzoek dat wordt uitbesteed aan een onderzoeksbureau.

Communicatie

De rekenkamercommissie investeert in de relatie tussen haar en andere betrokkenen en zo staat de rekenkamercommissie in contact met onder andere raadsleden, ambtenaren, burgemeester & wethouders, maar ook met andere rekenkamers. De commissie kent een protocol en reglement waarin zij ook aangeeft hoe de commissie wil communiceren. Zij hecht grote waarde aan dit contact aangezien dit het draagvlak van de commissie en het uit te voeren onderzoek ten goede komt.

...met de raad

De "interne" leden van de rekenkamercommissie vormen de belangrijkste schakel tussen de commissie en de raad. Daarnaast is er uiteraard contact tussen de raad en de commissie op het moment dat onderzoeken in de raad worden behandeld; er vindt dan altijd een toelichting plaats door de commissie en er is gelegenheid tot het stellen van vragen.

In 2019 wil de commissie extra inzetten op het verbeteren van de verbinding met de raad. De commissie organiseert onder meer een bijeenkomst met de fractievoorzitters.

...met het college

Tevens onderhoudt de rekenkamercommissie contact met de burgemeester, de wethouders en de gemeentesecretaris. Deze drie partijen worden op verschillende momenten in het jaar geïnformeerd over nieuw te starten onderzoek, de status en oplevering van lopend onderzoek en de planning van de onderzoeken.

...met de ambtenaren

De betrokkenen in de organisatie spelen een rol bij de verzameling van informatie en documentatie tijdens de voorbereiding en uitvoering van onderzoeken. Deze samenwerking verloopt goed, zo wordt ook aangegeven door de onderzoekster en de bureaus die de onderzoeken uitvoeren namens de commissie. Voor de commissie is het van belang dat er in alle fasen van het onderzoek goede communicatie met de betrokken ambtenaren plaatsvindt. De commissie ziet hier op toe.

...met de griffie

De rekenkamercommissie heeft regelmatig overleg met de griffier over Rekenkamer-gerelateerde zaken (rekenkamerbudget, personeelsaangelegenheden en planning/ publicatie rekenkamer-onderzoeken). Daarbij komt dat de adjunct-griffier tevens secretaris van de commissie is.

...met de inwoners

De gemeenteraad is voor de commissie het eerste aanspreekpunt en het orgaan waaraan de commissie verantwoording aflegt. Desondanks meent de commissie dat het een belangrijk onderdeel van haar werk is om te publiceren over haar werkzaamheden zodat inwoners geïnformeerd blijven. De commissie staat open voor verzoeken vanuit inwoners voor het doen van rekenkameronderzoek en nodigt inwoners en andere belanghebbenden uit om bij besprekingen van onderzoek aanwezig te zijn in bijvoorbeeld de politieke markt.

AVG

In 2018 heeft de commissie aandacht besteed aan de AVG en zichzelf de vraag gesteld hoe om te gaan met verschillende vormen van informatie. In het kader van de AVG stelt de commissie een privacyverklaring en een register van verwerkingsactiviteiten op en dit wordt in het eerste kwartaal van 2019 gepubliceerd. In dit kader zal ook het onderzoeksprotocol van de commissie in 2019 worden aangepast.

Onderzoeksprogramma

In het onderzoeksjaar 2018 zijn er onderzoeken door de commissie aangeboden aan de gemeenteraad. Tevens liepen er een aantal onderzoeken en zijn er in 2018, of worden er in 2019, een aantal onderzoeken opgestart.

QuickScan Verbonden partijen 2018 afgerond ism Twentse Rekenkamers

In 2017 én in 2018 is een QuickScan Gemeenschappelijke Regelingen uitgevoerd door de gezamenlijke Rekenkamercommissies van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Hengelo en Oldenzaal.

De QuickScan voorziet gemeenteraden van een onafhankelijke, kritische blik op de jaarrekeningen en voorlopige begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen waarin gemeenten participeren. De gemeenschappelijke regelingen bieden deze stukken jaarlijks aan de gemeenteraden aan. De gemeenteraad is wettelijk in de gelegenheid om eventuele wensen en bedenkingen bij deze stukken kenbaar te maken.

De rekenkamercommissie Hengelo heeft aanvullend op de gemeenschappelijke QuickScan, een QuickScan uitgevoerd naar de jaarstukken van de SWB Midden-Twente.

Duurzaamheid afgerond

Een onderzoek naar de stand van zaken van de beleidsambities en -doelstellingen van de gemeente Hengelo. De rekenkamercommissie heeft in de periode juni 2017 tot en met april 2018 onderzocht hoe het anno 2017 met de duurzame ontwikkeling staat. Met het rapport heeft de rekenkamercommissie de gemeenteraad inzicht gegeven in het gevoerde duurzaamheidsbeleid en aanbevelingen gedaan die aan de (verdere) realisatie van het Hengelose duurzaamheidsbeleid kunnen bijdragen. De raad is onder meer voorgesteld om de aanbevelingen aan het college aan te bieden ter opvolging én om zelf een raads werkgroep te vormen die gaat bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van Hengelo. In de raadsvergadering van 6 november is hierover geamendeerd besloten.

Onderzoek 3D afgerond ism Algemene Rekenkamer

Een onderzoek dat gezamenlijk is uitgevoerd door de Algemene Rekenkamer en een aantal lokale rekenkamer(commissie)s, waaronder de Rekenkamercommissie Hengelo. Via deze rapportage presenteert de Rekenkamercommissie Hengelo de belangrijkste bevindingen uit het onderzoek sociaal domein en geeft daarmee inzicht in de inrichting van het sociaal domein van de gemeente Hengelo ultimo maart 2018. Verder laat het onderzoek de onderlinge verwevenheid zien tussen de onderdelen van het sociaal domein. De Algemene Rekenkamer heeft in oktober 2017 reeds de eerste bevindingen voor de Hengelose situatie gepresenteerd aan de gemeenteraad. Het onderzoek is in november 2018 aangeboden aan de gemeenteraad en hierover vindt begin 2019 besluitvorming plaats.

Veiligheidsregio Twente lopend onderzoek Ism Twentse Rekenkamers

De Rekenkamercommissies van de gemeenten Almelo, Borne, Dinkelland, Enschede, Haaksbergen, Hengelo, Hof van Twente, Oldenzaal en Tubbergen voeren gezamenlijk een onderzoek uit naar de Veiligheidsregio Twente (hierna: VRT). De gezamenlijke rekenkamers willen graag het functioneren van de VRT nader onderzoeken. Zij vragen zich onder meer af of (met de beschikbare middelen) de doelstellingen worden gehaald op zowel organisatieniveau maar ook per gemeente. Het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau SeinstraVanDeLaar en de aanbieding aan de gemeenteraden is verwacht voor het tweede kwartaal van 2019.

Gemeentelijk vastgoedbedrijf lopend onderzoek

De gemeente is eigenaar van bijna 200 gebouwen en objecten. De vastgoedportefeuille bestaat uit gymlokalen, buurt- en wijkcentra, jongerencentra, gebouwen op begraafplaatsen, poppodium Metropool, parkeergarage de Beurs, het Twentebad, sporthallen, ateliers voor kunstenaars, gebouwen voor ambtenarenhuisvesting en onderwijsgebouwen. Het bezitten van vastgoed is geen gemeentelijk doel op zich maar faciliterend aan beleidsdoelstellingen.

Het centraliseren van het vastgoedbeheer in een Vastgoedbedrijf, een bezuinigingsmaatregel in combinatie met onder meer de maatschappelijke discussie over (gebruik, beheer en exploitatie) leegstand en het – mogelijk – sluiten van gemeenschapsruimten in buurten en wijken geeft voor de commissie aanleiding tot een onderzoek naar het gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed. De verwachte oplevering van het onderzoek is in het tweede kwartaal van 2019.

Inrichting bezwaarschriftenprocedure op te starten onderzoek

Dit onderzoek vindt plaats in de vorm van een QuickScan en moet gaan over de inrichting van de bezwaarschriftenprocedure in relatie tot de kwaliteit en effectiviteit ervan. De gemeente is bezig een nieuwe verordening op de bezwaarschriftenprocedure op te stellen. Tevens is een pilot in voorbereiding met een andere, meer integrale en informele afdoening van geschillen en klachten in het sociaal domein in lijn met de door het ministerie van BZK opgestelde handleiding 'Geschilbeslechting sociaal domein'. Middels de QuickScan wil de rekenkamercommissie de bezwaarschriftenprocedure en voorgenomen werkwijze toetsen aan gangbare opvattingen en inzichten uit (wetenschappelijk) onderzoek over de inrichting van de procedure in relatie tot de kwaliteit en effectiviteit ervan.

Op onze website www.hengelo.nl/rekenkamer worden alle rapporten integraal opgenomen. Tevens is hier het meest recente onderzoeksprogramma te vinden. We kiezen er in het document voor om te beperken tot een korte beschrijving en stand van zaken.

De Rekenkamercommissie werkt ook met een longlist voor onderwerpen die mogelijk voor onderzoek in aanmerking komen. Het betreffen onderwerpen of hoofdlijnen. Binnen de genoemde onderwerpen is er een breed scala aan mogelijke onderzoeksrichtingen mogelijk. In willekeurige volgorde:

- Afvalbeleid / communicatie met inwoners / omgekeerd inzamelen versus andere gemeenten / tariefstelling
- WMO – consequentie van maatregelen voor inwoners
- Twents Model inkoop samen 14 – consequentie resultaat gericht inkopen voor Hengelo
- Inkoopbeleid gemeente Hengelo - Verwachtingen / doelen
- Is de gemeente voorbereid op krimp?
- Quick: Wat is er gedaan met rekenkamer-aanbevelingen
- Quick: Conflictbehandeling
- Grip op grote projecten
- Quick: Bezuinigingsopdracht; 1 specifiek en hoe is die ingevuld
- Leningen en garantstellingen: hoe zit het met de gemeentelijke risico's?
- Kunst en Cultuurbeleid
- Regionale economie, samenwerking
- Participatie
- Opvang en inburgering van migranten.

Overige activiteiten en verzoeken tot onderzoek

Regionale Samenwerking

De Twentse rekenkamercommissies doen, in een steeds grotere samenstelling, sinds 2015 gezamenlijk onderzoek naar diverse gemeenschappelijke regelingen. Na gezamenlijke onderzoeken naar de Stadsbank Oost-Nederland (SON) en Twente Milieu is in 2018 een gezamenlijk onderzoek opgestart naar de Veiligheidsregio Twente. Ook de rekenkamercommissies Dinkelland en Tubbergen doen hieraan mee. Wij zien dit als een bevestiging van de goede onderlinge samenwerking tussen de Twentse Rekenkamers en de waardering van de daaruit voortkomende onderzoeks-rapportages.

In 2019 verwachtten we het gezamenlijke onderzoek naar de VRT aan te kunnen bieden alsook de QuickScan Verbonden Partijen 2019.

Personele aangelegenheden

Externe leden

In het vierde kwartaal van 2017 is de commissie gestart met de werving van een extern lid, tevens voorzitter van de rekenkamercommissie. Dit om te anticiperen op de aflopende termijn van voorzitter Groenendijk (februari '18). Er zijn door de selectiecommissie gesprekken gevoerd met kandidaten voor de functie en hierop heeft de commissie besloten Louis Rings ter benoeming voor te dragen bij de gemeenteraad van Hengelo. De gemeenteraad heeft hier op 30 januari positief op besloten.

Mevrouw Schartman is op 2 oktober 2018 herbenoemd als extern lid van de rekenkamercommissie voor een periode van zes jaar.

Rooster van aftreden externe leden:

Mevrouw H.M. Schartman: 2 oktober 2024.

De heer K. Degeling: 7 maart 2021, mogelijk herbenoembaar.

De heer L. Rings: 30 januari 2022, mogelijk herbenoembaar.

Interne leden

Op 21 maart 2018 hebben er gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Dat betekende voor de commissie ook het afscheid van de interne leden L. Kok, M. Van Rossum en J. Vis. Op 3 juli 2018 zijn door de gemeenteraad nieuwe interne leden benoemd welke gedurende deze raadsperiode de commissie komen versterken. Het betreft de leden J. Freriksen, F. Peters en S. Janssen.

Onderzoeksverzoeken

De commissie heeft in het jaar 2018 geen specifieke verzoeken tot onderzoek vanuit de gemeenteraad of vanuit inwoners en instellingen.

Financieel

Het budget van de commissie bedroeg in het jaar 2018 € 64.217,-. In totaal heeft de commissie voor € 54.271,- aan kosten gemaakt. Hiermee is de commissie binnen het, aan de commissie beschikbaar gestelde, budget gebleven. Het resultaat maakt conforme de financiële uitgangspunten van de gemeente Hengelo onderdeel uit van het jaarresultaat. Het budget voor de werkzaamheden van de rekenkamercommissie voor het jaar 2019 is in lijn met dat van het jaar 2018.

KOSTEN REKENKAMERCOMMISSIE	2018		2017	
	werkelijk	begroting	werkelijk	begroting
kosten onderzoek	4.192,00		6.650,00	
presentiegelden externe leden	10.596,00	21.017,00	10.410,00	20.555,00
reis-, verblijf en representatie				
personeelslasten onderzoeker* ¹	39.483,00	43.200,00	30.986,00	35.000,00
	54.271,00	64.217,00	48.046,00	55.555,00

*¹ Betreft voor 2017 de kosten voor de inzet van de Onderzoeker voor 9 maanden..